

ЛЕГЕНДА ЗА КОЗНИЦА ПЛАНИНА

ВЛАДИН МАРКОВ

Дружево е едно от селищата, на което съдбата преди векове е отредила да обитава склоновете на един от най-красивите дялове на Западна Стара планина, известен с географското наименование Козница планина.

Тя се простира от Петроханския проход на запад до прохода „Крушите” на изток и граничи с Врачанския балкан. На север се надвесва над единственото курортно селище в Западна и Северна България-Вършец, прочуто с минералните си извори, а на юг река Пробойница мие полегатите ѝ склонове. Вековни букови гори, дивни скали, в които черноглави орли лятно време правят гнезда, пенливи потоци, които се провират из площи с боровинки, къпини и малини, красят нейната мощна снага.

Прастара легенда разказва, че веднъж времето през март било топло, снеговете се стопили, гората се разлистила, планината се събудила за живот. Млада невеста подкарала козите на паша, като им подвиквала:”Щир, козици на планина!”. Вечер ги оставяла до ношуват в летен замет. Баба Марта, като видяла това, пресметнала, че още е рано да се изкарват козите, разсърдила се и помолила брат си Сечко да ѝ заеме 3 дни и 3 нощи, за да подуха и да скове земята. Малък Сечко ѝ отпуснал исканите дни и тя ги оползотворила рационално-навалял сняг, сковала се от студ земята, превърнали се в каменни статуи затворените в замета кози и тяхната гледачка. Дните, които Баба Марта заела от брат си, народът е нарекъл заемници. Те не са на постоянно място в календара, когато Марта се разфучи, хората казват:”Ето ги заемниците”. И затова и месец февруари е с по-малко дни. От тогава планината, където погинали козичките и младата невеста, хората нарекли Козница.

С Козница е свързана и една реална случка от нашата история. През последните юлски дни на 1867 г. през нея отекнали стъпките на войводата Панайот Хитов и неговата чета с байрактар В. Левски на път за Сърбия. Възхитен от красотите ѝ, в своите спомени П. Хитов дава следното описание на един кът от нея, наименован „Равно буче”:

„Това място е твърде живописно. Аз мисля, че когато онзи българин е измислил песента „Горо ле, горо зелена и ти водица студена”, той се е намирал на това място. Аз не съм в състояние да опиша онова впечатление, което изпита сърцето ми, когато се там запрях...”/Добавка от Виолета Дичева: И до днес пътеката, по която са минали четниците се нарича”Пътеката на Левски”, а кладенчето, до което са почивали- „Хайдушкото кладенче”./

Днешните дружевчани са щастливи, че живеят в един прекрасен кът от Стара планина.

2014 г.

Текстът е публикуван във вестник „Искърски пролом”./ гр. Своге/, 1997 г., бр. 11, с. 2.

Виолета Дичева

